

[Indenrigs- og boligministeren.]

Brøndbyerne, Hvidovre og Rødovre kommuner.

Antallet af kredsmandater for hver amtskreds og storkreds og antallet af tillægsmandater for hvert område skal efter forslaget § 17 fastlægges efter uændrede regler, d. v. s. efter forholdstal for hver enkelt kreds og hvert område. I disse forholdstal indgår både vælgertal, befolkningstal og areal, således at grundlovsforslaget bud om hensyntagen til befolkningstætheden opfyldes.

Efter de gældende regler foretages ny fordeling af mandaterne på de enkelte kredse hvert 5. år. Af hensyn til at bevare en større kontinuitet i den stedlige mandatfordeling foreslås revisionerne nu foretaget med 10 års mellemrum.

Det er en følge af forøgelsen af antallet af mandater i forhold til antallet efter den gældende ordning, at nogle stor- og amtskredse får flere kredsmandater end opstillingskredse. Dette gælder således østre og søndre storkreds i Hovedstaden, Københavns, Frederiksborg, Hjørring, Aalborg, Aarhus, Vejle, Ringkøbing og Ribe amtskredse. Inddelingerne i opstillingskredse var jo oprindelig udtryk for, at der i hver af disse kredse skulle vælges een kandidat, nemlig ved flertalsvalg. Efter forholdstalsvalgsmådens gennemførelse har opstillingskredsene alene betydning som afgrænsede områder for kandidatopstillingen og for afgørelsen af, hvilke kandidater der opnår valg. Ved fastsættelsen af det antal mandater, der tilkommer hvert parti, kender valgloven kun amtskredsene, storkredsene, områderne og hele landet. Der er således intet til hinder for, at en amtskreds kan vælge flere kandidater, end antallet af opstillingskredse angiver.

De gældende regler om anmeldelse af nye partier til deltagelse i valgene foreslås ikke ændret. Meget kunne i og for sig tale for at forhøje kravet til antallet af vælgerunderskrifter på en partianmeldelse under hensyn til det forøgede vælgertal. Siden 1920, da kravet om de 10 000 underskrifter blev fastlagt, er vælgertallet forøget med ca. 60 pct., og nedsættelsen af valgretsaldern vil betyde en yderligere forøgelse; de 10 000 er således forholdsmæssigt et væsentlig mere lempeligt krav i dag end for 30 år siden.

Også reglerne om opstilling af kandida-

ter til valgene er stort set uændrede, og det samme gælder reglerne om udvælgelsen af de valgte kandidater på grundlag af de opnåede stemmetal. Man bevarer efter forslaget foruden den almindelige kandidatopstilling med een kandidat i hver opstillingskreds også opstilling med partiliste og sideordnet opstilling af to eller flere kandidater i samme opstillingskreds. For denne sidste opstillingsform, den sideordnede, foreslås dog den ændring med hensyn til fordelingen af de såkaldte partistemmer — altså de kryds, der er sat ved partiet og ikke ved en af de opstillede personer —, at disse tillægges de enkelte kandidater i samme forhold, som kandidaten har opnået personlige stemmer i den pågældende opstillingskreds.

Bestemmelserne om fastsættelsen af det antal mandater, der skal tilfalde partierne, har jeg allerede omtalt. Kredsmandaterne skal efter forslaget fordeles således, at der i højere grad end nu tages hensyn til de mindre partier, og man har slettet reglen om, at partier, som opnår flere kredsmandater, end de efter valgopgørelsen for landet som helhed er berettiget til, skal afgive disse mandater. Det var nu heller ikke nogen tiltalende valglov, der indeholdt den regel om, at en kandidat kan være valgt på et kredsmandat, som senere ved den endelige valgopgørelse viser sig at forsvinde.

Med hensyn til den stedlige fordeling af partiernes tillægsmandater foreslås i § 44, at man opgiver de hidtidige regler med fordeling efter de såkaldte „urepræsenterede stemmer“. Disse regler medfører ofte, at tillægsmandaterne så at sige bliver klumpet sammen i de tættere befolkede amter, hvor antallet af urepræsenterede stemmer ofte vil være størst: Københavns amt, Odense, Aarhus og Aalborg amter. Derved svækker man på afgørende måde den hensyntagen, som går gennem det nye valglovsforslag: at der skal tages vidtgående hensyn til befolkningstætheden ved fordelingen af kredsmandaterne på amterne.

Den metode, som nu foreslås i § 44, nr. 4, og som er en divisionsmetode på samme måde som metoden for kredsmandatfordelingen, skulle i højere grad medvirke til, at også tillægsmandaterne bliver spredt på de enkelte amtskredse med hensyntagen til de tyndere befolkede egne.

Efter den gældende lov vælger hovedstaden 27 folketingsmedlemmer, hvoraf